

LATVIJAS VIDES, ĢEOLOĢIJAS
UN METEOROLOĢIJAS CENTRS

**Kopsavilkuma pārskats
par derīgo izrakteņu
(būvmateriālu izejvielu, kūdras,
sapropeļa un dziedniecības dūņu)
ieguvi, krājumiem un to izmaiņām
(2019.–2022.gads)**

2023

Pārskata dati

KOPSAVILKUMA PĀRSKATĀ SNIEGTIE DATI

Kopsavilkuma pārskatā aicinām iepazīties ar datiem par derīgo izrakteņu (izņemot pazemes ūdeņu) ieguvi, krājumiem un to izmaiņām pēdējos gados. Pārskats sagatavots ņemot vērā datus no 2019.gada līdz 2022.gadam.

Pārskata pamatā ir Zemes dziļu informācijas sistēmā (turpmāk – ZDzIS) publiski pieejamie dati:

- derīgo izrakteņu krājumu bilances dati (turpmāk – bilance) (derīgo izrakteņu ieguves apjomi, ieguves limitu atlikumi, zemes dziļu izmantotāji (ieguvēji) un aktīvo ieguves vietu skaits);
- krājumu tabulu dati (veiktās ģeoloģiskās izpētes, papildizpētes ar krājumu stāvokli 2022.gadā);
- Valsts ģeoloģijas fonda pārskatu saraksts (veiktās ģeoloģiskās izpētes, papildizpētes, nodotie pārskati).

Pārskatā nav iekļauti dati par ģipšakmeni, jo nav iesniegti dati par derīgo izrakteņu ieguvi 2022.gadā.

DATU SAGATAVOŠANAS METODIKA

Pārskata sagatavošanā izmantotas šādas ZDzIS sadaļas:

1. derīgo izrakteņu ieguves apjomi – saskaņā ar bilances datiem:

- a. ieguves apjomu summa katram derīgā izrakteņa veidam pa gadiem;
- b. iekļautas tikai tās zemes dziļu izmantošanas licences ieguvei (turpmāk – licence) / bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļaujas (turpmāk – atļauja), kuru ietvaros konkrētajā kalendārajā gadā ir veikta derīgo izrakteņu ieguve.

2. ieguves limitu atlikumi – saskaņā ar bilances datiem:

- a. ieguves limitu atlikumu (pēc izmaiņas) apjomu summa katram derīgā izrakteņa veidam pa gadiem;
- b. iekļautas tikai tās licences / atļaujas un to saistītie ieguves limiti, uz kuru pamata konkrētajā kalendārajā gadā ir veikta derīgo izrakteņu ieguve;
- c. ja ieguves limitā ir vairāki derīgo izrakteņu veidi, kategorijas, struktūrelementi (apjomi), tad bilancē tiek iekļauti visi apjomi, kas norādīti ieguves limitā;

3. zemes dziļu izmantotāji (ieguvēji) – saskaņā ar bilances datiem:

- a. bilancē par 2022.gadu iekļautie derīgo izrakteņu ieguvēji.

4. ieguves vietu skaits – saskaņā ar bilances datiem:

- a. bilancē par 2022.gadu iekļautās ieguves licences / atļaujas pa derīgo izrakteņu ieguvējiem.

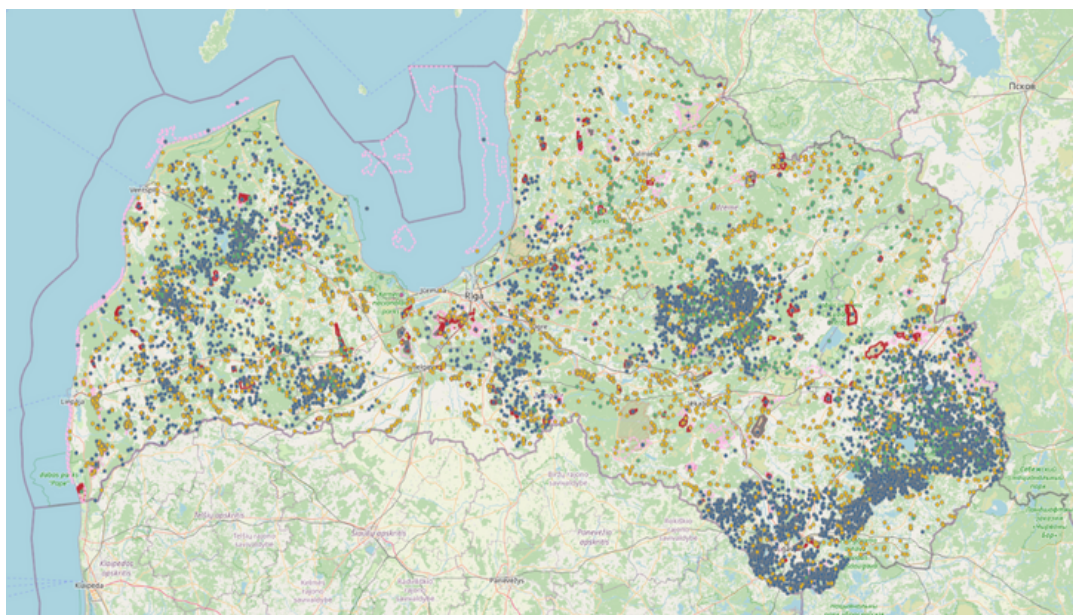
5. krājumu dati (veiktās ģeoloģiskās izpētes, papildizpētes) – saskaņā ar krājumu tabulas datiem:

- a. iekļauti LVĢMC akceptētie (līdz 8.12.2023) ģeoloģiski izpētītie krājumi ar krājumu stāvokli uz 2022.gadu.

Zemes dzīļu informācijas sistēma

ZEMES DZĪĻU INFORMĀCIJAS SISTĒMĀ

- Atradnes un prognozēto resursu laukumi
- Derīgo izrakteņu krājumi un kvalitāte
- Derīgo izrakteņu krājumu bilance pa ieguves vietām
- Derīgo izrakteņu ieguves limitu atlikumi
- Dokumentācija zemes dzīļu izmantošanai
- Ģeotelpiskie dati: derīgo izrakteņu atradnēm, atradņu pasēm, ieguves limitiem, zemes dzīļu izmantošanas licencēm derīgo izrakteņu ieguvei pieejamas koordinātas, dažāda veida zemes dzīļu fona slāņi, kvartāra un pamatiežu kartes, LĢIA un DAP fona slāņi, fona kartes
- Administratīvās robežas un kadastrs

<https://videscentrs.lvgmc.lv/>

3343

Būvmateriālu izejvielu
atradnes un prognozēto
resursu laukumi

6408

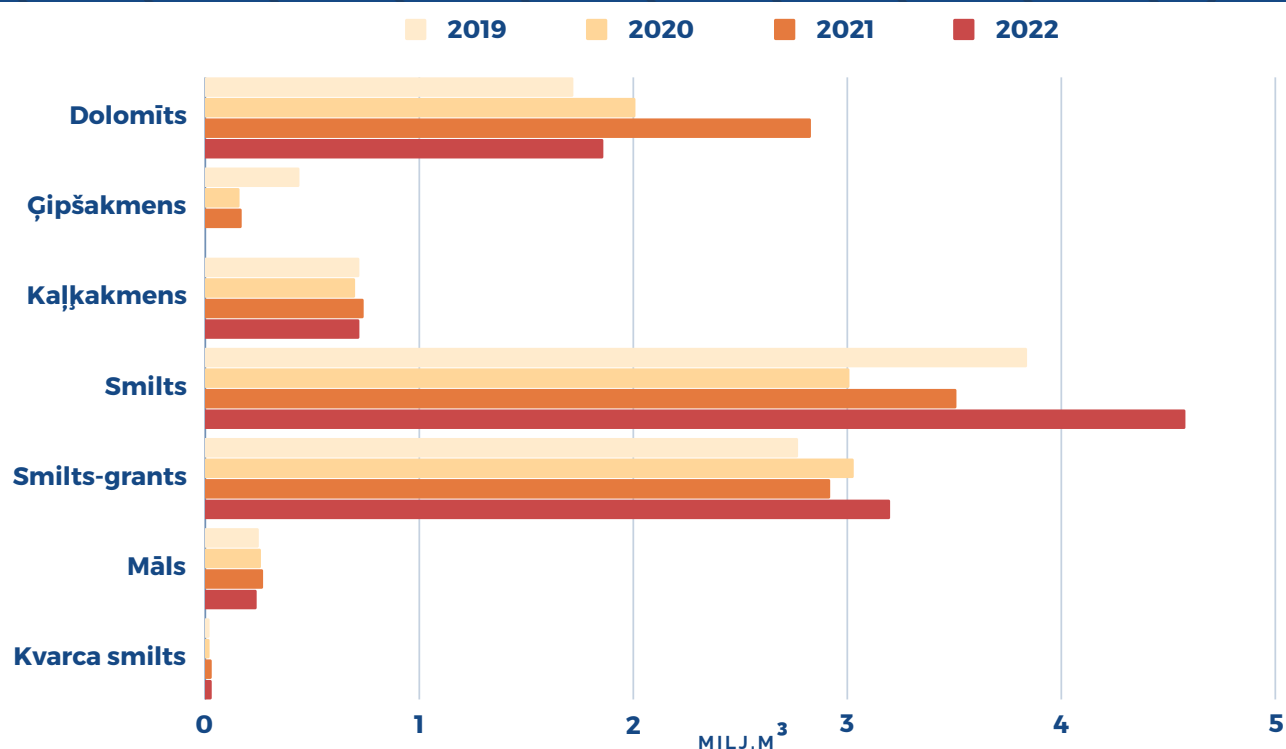
Kūdras, sapropeļa un
dziedniecības dūņu
atradnes un prognozēto
resursu laukumi

>9700

Kopējais ierakstu skaits
ZDzIS

leguve 2019-2022

BŪVMATERIĀLU IZEJVIELAS

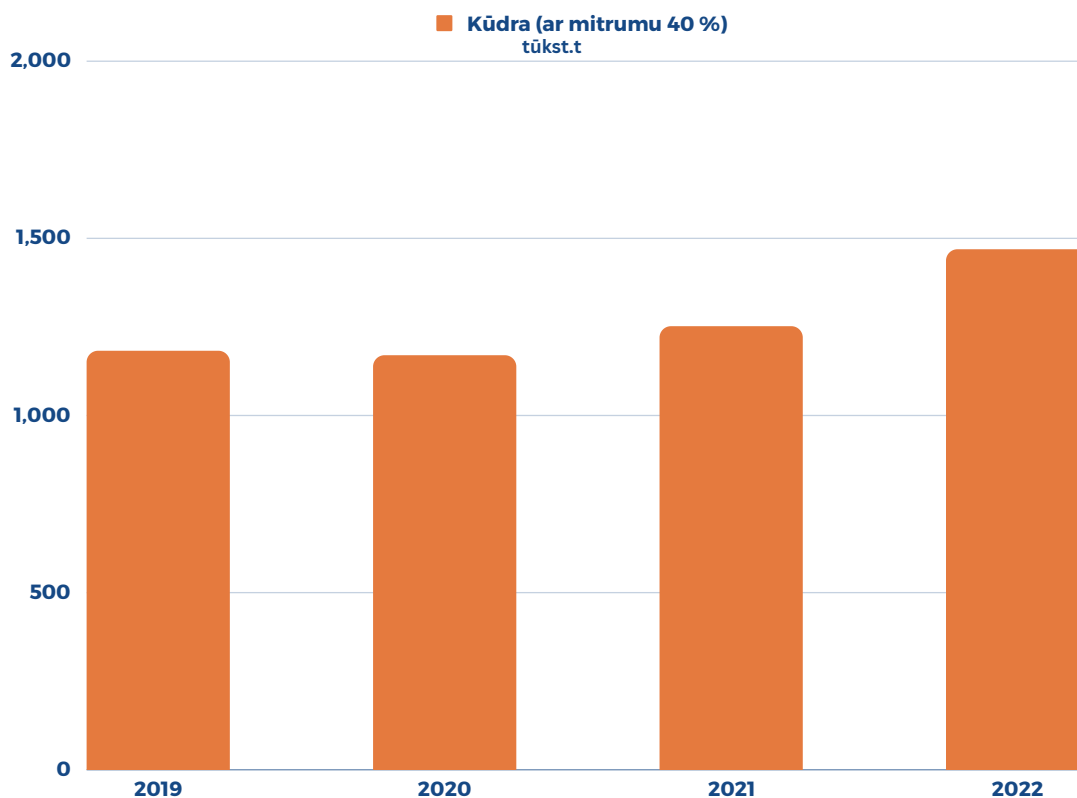

milj.m ³	2019	2020	2021	2022
Dolomīts	1.72	2.01	2.83	1.86
Ģipšakmens	0.44	0.16	0.17	0
Kaļķakmens	0.72	0.70	0.74	0.72
Smilts	3.84	3.01	3.51	4.58
Smilts-grants	2.77	3.03	2.92	3.2
Māls	0.25	0.26	0.27	0.24
Kvarca smilts	0.02	0.02	0.03	0.03

leguve 2019-2022

KŪDRA
SAPROPELIS
DZIEDNIECĪBAS DŪŅAS

KŪDRA

tūkst.t	2019	2020	2021	2022
Kūdra (ar mitrumu 40 %)	1182.71	1170.11	1252.06	1469.22

SAPROPELIS

leguve no 2019.- 2022.gadā - 0.403 tūkst.t apjomā (ar mitrumu 60%)

DZIEDNIECĪBAS DŪŅAS

leguve no 2019.-2022.gadam - 1.31 tūkst.t apjomā (ar mitrumu 90%)

Foto: Natālija Estere Tamma

LIELĀKIE IEGUVĒJI

PĒC IEGUVES APJOMA UN IEGUVES VIETU SKAITA

PĒC IEGUVES APJOMA

Derīgais izraktenis	Ieguvējs
Dolomīts	SIA "DSG Karjeri"
Aleirīts	AS "Latvijas valsts meži"
Smilts	AS "Latvijas valsts meži"
Smilts-grants	AS "Latvijas valsts meži"
Kaļķakmens	SIA "SCHWENK Latvija"
Kvarca smilts	SIA "Vidzemes kvarcs"
Māls	SIA "SCHWENK Latvija"
Smilšmāls	SIA "RELS"
Mālsmilts	SIA "NG ĪPAŠUMI"
Dziedniecības dūņas	SIA "Sanare - KRC Jaunķemeri"
Kūdra	SIA "Līvānu kūdras fabrika"

PĒC IEGUVES VIETU SKAITA

Ieguvējs	Ieguves vietu skaits
AS "Latvijas valsts meži"	95
VAS "Latvijas autoceļu uzturētājs"	24
SIA "Rubate"	10
SIA "SCHWENK Latvija"	7
SIA "Pindstrup Latvia"	7
SIA "AGARIS LATVIA"	7

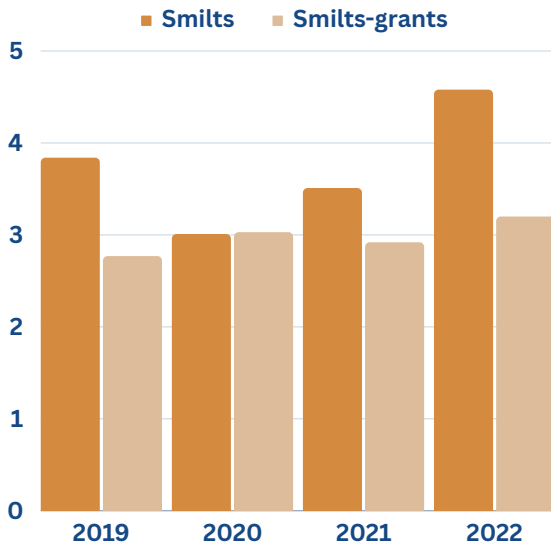
Bilancē par 2022.gadu vairāk kā 50% no datiem par derīgo izrakteņu ieguvī Zemes dzīļu informācijas sistēmā iesniegti digitāli!

Pateicamies derīgo izrakteņu ieguvējiem par dalību derīgo izrakteņu ieguves datu ievadē Zemes dzīļu informācijas sistēmā. Jūsu sadarbība un atbalsts ir bijuši svarīgi, lai derīgo izrakteņu krājumu bilances sagatavošanas process kļūtu ātrāks, efektīvāks un precīzāks.

Smilts-grants, smilts

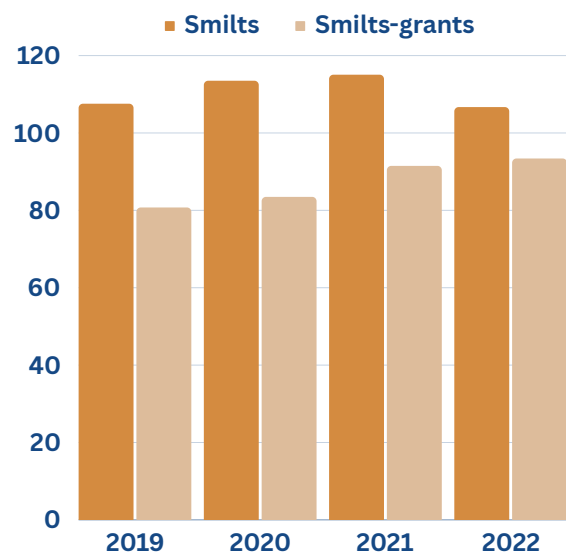
IEGUVĒ 2019-2022 milj.m³

Smilts-grants un smilts ir irdeni drupieži, kas sastāv no atsevišķiem minerālu graudiem un iežu atlūzām. Smilts un grants plaši sastopama Latvijas kvartāra nogulumos. Latvijā visvairāk izplatītas ir smilts-grants un smilts atradnes, kurās sastopami abi derīgie izrakteņi.

IEGUVES LIMITA ATLIKUMI 2019-2022 milj.m³

(Balancē iekļauto ieguves limitu atlikums)

milj.m ³	2019	2020	2021	2022
Smilts	3.84	3.01	3.51	4.58
Smilts-grants	2.77	3.03	2.92	3.20

milj.m ³	2019*	2020*	2021*	2022*
Smilts	107.56	113.50	115.06	106.69
Smilts-grants	80.74	83.48	91.49	93.40

*Krājumu stāvoklis uz 01.01.2020 (2019), 01.01.2021 (2020), 01.01.2022 (2021) un 01.01.2023 (2022)

LIELĀKIE IEGUVĒJI 2022 (PĒC IEGUVES APJOMA)

Smilts-grants

- AS Latvijas valsts meži
- SIA SCHWENK Latvija
- VAS Latvijas autoceļu uzturētājs

Smilts

- AS Latvijas valsts meži
- SIA STRABAG
- SIA SPRIGUĻI RSGA

Foto: Natālija Estere Tamma

92

atradnēs 2022.gadā
veikta izpēte vai
papildizpēte

16.32

milj.m³
2022.gadā izpētītais
smilts krājumu apjoms

5.70

milj.m³
2022.gadā izpētītais
smilts-grants krājumu
apjoms

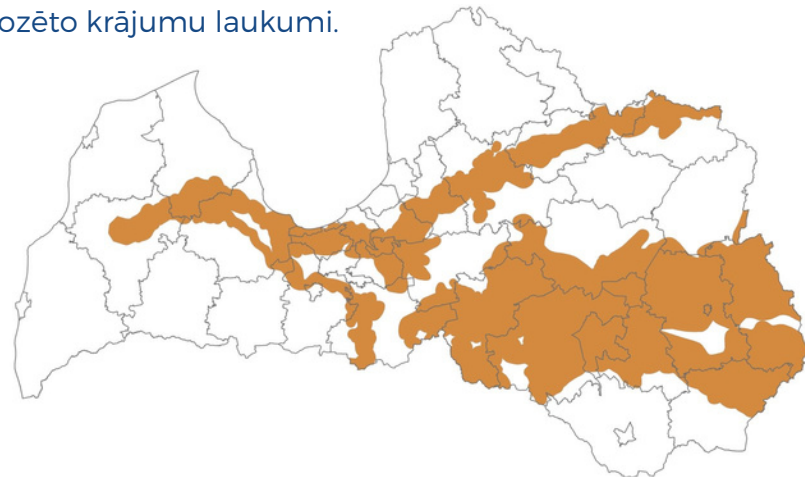
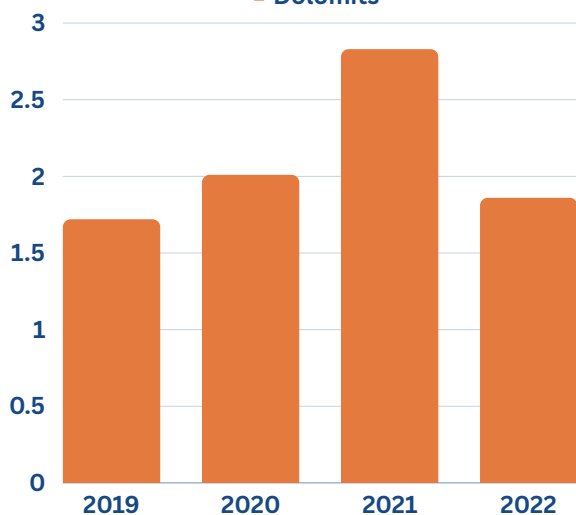
Dolomīts

Dolomīts ir viens no galvenajiem mehāniski izturīgu akmens materiālu avotiem Latvijā. Ģeoloģiskajā griezumā tie veido augšdevona Pļaviņu, Daugavas un Stipinu svītas karbonātiežu slāņkopu. Mehāniski izturīgi un salturīgi dolomīti plaši izplatīti Latvijas centrālajā un austrumu daļā, kur arī atrodas lielākās atradnes un prognozēto krājumu laukumi.

IEGUVE 2019-2022

milj.m³

■ Dolomīts

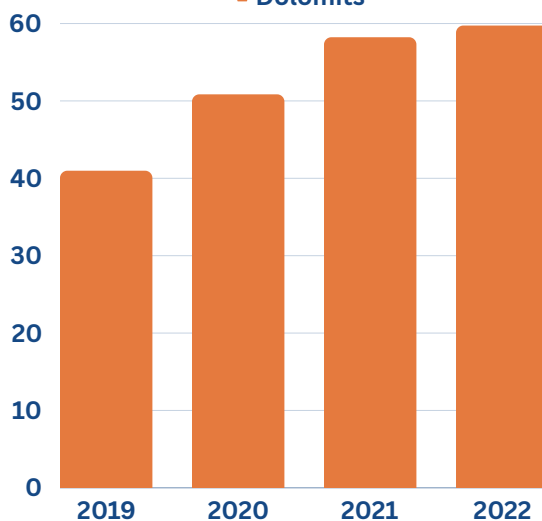

IEGUVES LIMITA ATLIKUMI 2019-2022

milj.m³

(Balancē iekļauto ieguves limitu atlikums)

■ Dolomīts

LIELĀKIE IEGUVĒJI 2022 (PĒC IEGUVES APJOMA)

Dolomīts

- SIA "DSG Karjeri"
- SIA "SAULKALNE S"
- AS "Siguldas Būvmeistars"

milj.m ³	2019*	2020*	2021*	2022*
Dolomīts	40.98	50.85	58.23	59.74

*Krājumu stāvoklis uz 01.01.2020 (2019), 01.01.2021 (2020), 01.01.2022 (2021) un 01.01.2023 (2022)

4

atradnēs 2022.gadā
veikta izpēte vai
papildizpēte

15.94

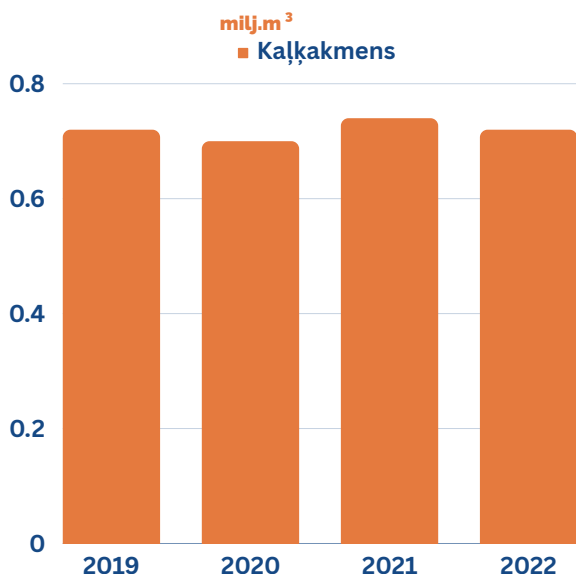
milj.m³

2022.gadā izpētītais
dolomīta krājumu
apjoms

Kaļķakmens

Kaļķakmens – nogulumiezis, kas pārsvarā sastāv no organiskas vai neorganiskas izcelsmes kalcija (CaO saturs > 40 %). Latvijā sastopami ordovika, silūra, devona, perma un juras periodos veidojušies kaļķakmeņi, kā arī kvartāra kaļķakmeņi jeb saldūdens kaļķieži. Praktiska nozīme ir perma kaļķakmeņiem, kas sastopami Latvijas dienvidrietumos – Auces, Saldus un Nīgrandes apkaimē. Detāli izpētītas 11 atradnes.

IEGUVĒ 2019-2022

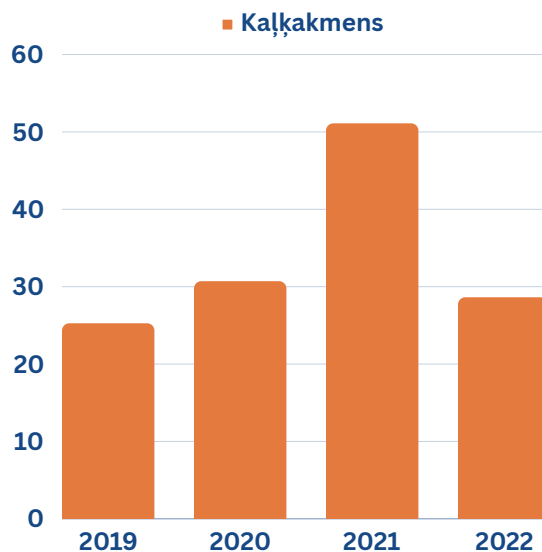

IEGUVES LIMITA ATLIKUMI

2019-2022

milj.m³

(Bilancē iekļauto ieguves limitu atlikums)

LIELĀKIE IEGUVĒJI 2022 (PĒC IEGUVES APJOMA)

Kaļķakmens

- SIA "SCHWENK Latvija"

milj.m ³	2019*	2020*	2021*	2022*
Kaļķakmens	25.27	30.70	51.11	28.63

*Krājumu stāvoklis uz 01.01.2020 (2019), 01.01.2021 (2020), 01.01.2022 (2021) un 01.01.2023 (2022)

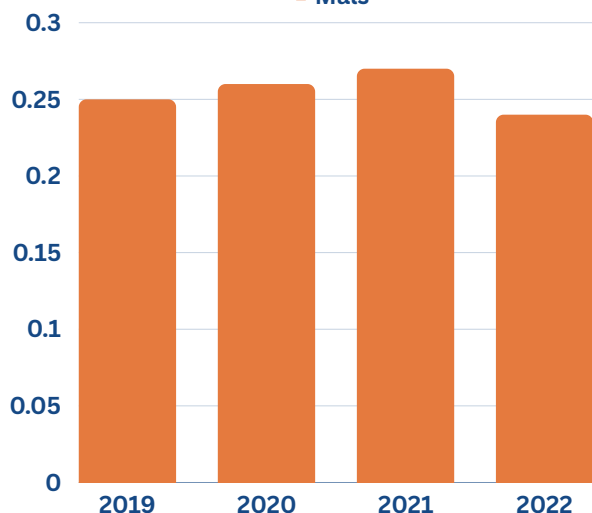
Māls

Būvmateriālu ražošanai izmantojamā māla iegulas galvenokārt saistās ar devona un kvartāra sistēmu nogulumiem. Tās veido ilīta māls ar nelielu (līdz 20%) kaolinīta un hlorīta (līdz 10%) piemaisījumu. Var tikt izmantots arī triasa māls, kuram raksturīgs augsts smektīta saturs. Kvartāra māls pārsvarā ir augsti disperss, to sastāvā 40 - 88% ir par 0,005 mm mazākas daļiņas.

IEGUVE 2019-2022

milj.m³

■ Māls

milj.m ³	2019	2020	2021	2022
Māls	0.25	0.26	0.27	0.24

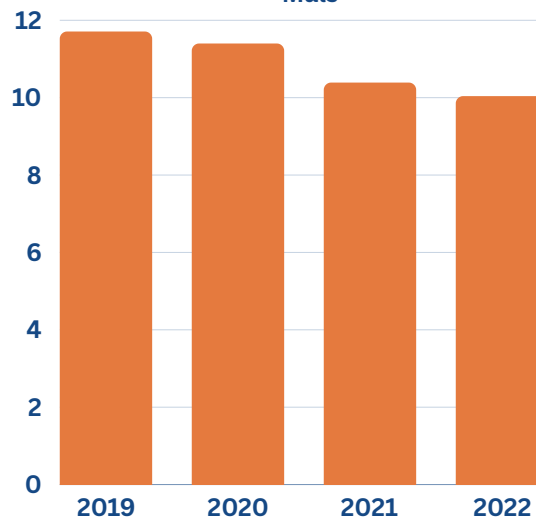
Foto: Natālija Estere Tamma

IEGUVES LIMITA ATLIKUMI 2019-2022

milj.m³

(Balancē iekļauto ieguves limitu atlikums)

■ Māls

milj.m ₃	2019*	2020*	2021*	2022*
Māls	11.71	11.40	10.39	10.04

*Krājumu stāvoklis uz 01.01.2020 (2019), 01.01.2021 (2020) un 01.01.2022 (2021)

LIELĀKIE IEGUVĒJI 2022 (PĒC IEGUVES APJOMA)

Māls

- SIA "SCHWENK Latvija"
- SIA "LODE"

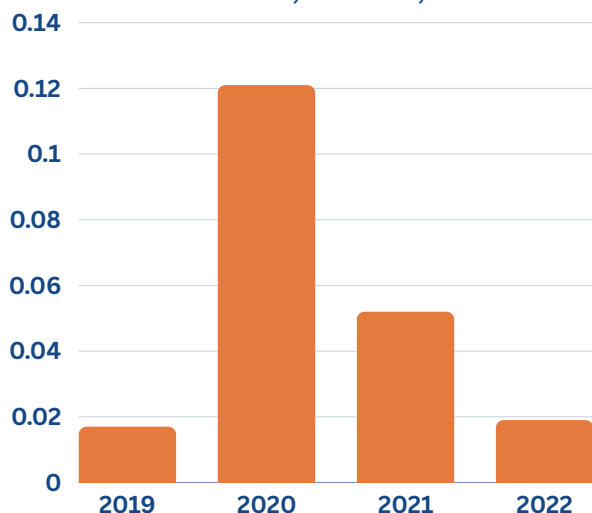
Smilšmāls, mālsmilts, aleirīts

Smalkgraudaini / mālaini smiltsieži. Bieži sastopami derīgie izrakteņi Latvijā, tajā skaitā smilts-grants un smilts atradnēs. Derīgos izrakteņus pārsvarā izmanto būvniecībai, ceļu būvei, rekultivācijai, laukumu planēšanai.

IEGUVĒ 2019-2022

milj.m³

■ Smilšmāls, mālsmilts, aleirīts

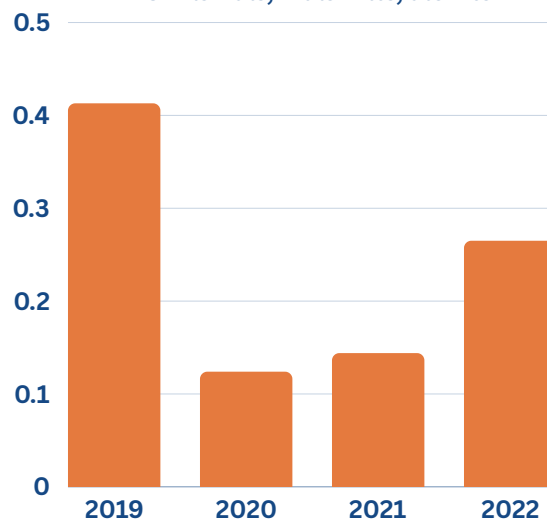
milj.m ³	2019	2020	2021	2022
Smilšmāls, mālsmilts, aleirīts	0.017	0.121	0.052	0.019

IEGUVES LIMITA ATLIKUMI 2019-2022

milj.m³

(Balancē iekļauto ieguves limitu atlikums)

■ Smilšmāls, mālsmilts, aleirīts

milj.m ³	2019*	2020*	2021*	2022*
Smilšmāls, mālsmilts, aleirīts	4.13	1.24	1.44	2.65

*Krājumu stāvoklis uz 01.01.2020 (2019), 01.01.2021 (2020), 01.01.2022 (2021) un 01.01.2023 (2022)

LIELĀKIE IEGUVĒJI 2021 (PĒC IEGUVES APJOMA)

Smilšmāls, mālsmilts, aleirīts

- SIA "NG ĪPAŠUMI"
- SIA "RELS"
- AS "Latvijas valsts meži"

10

atradnēs 2022.gadā
veikta izpēte vai
papildizpēte

1.43
milj.m³

2022.gadā izpētītais
krājumu apjoms

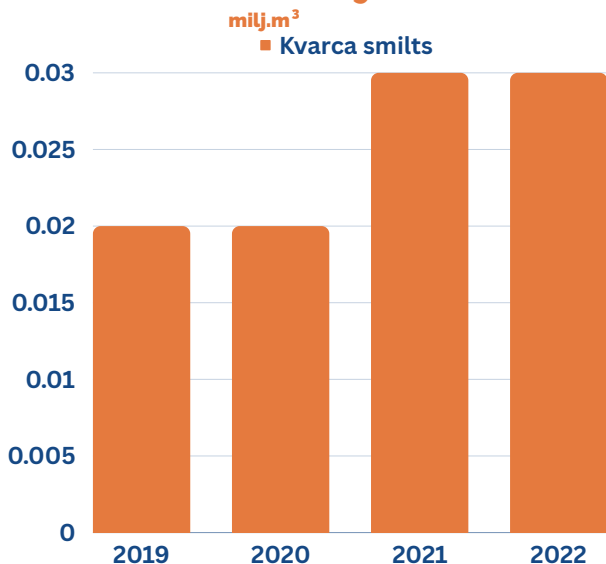
Kvarca smilts

Foto: Natālija Estere Tamma

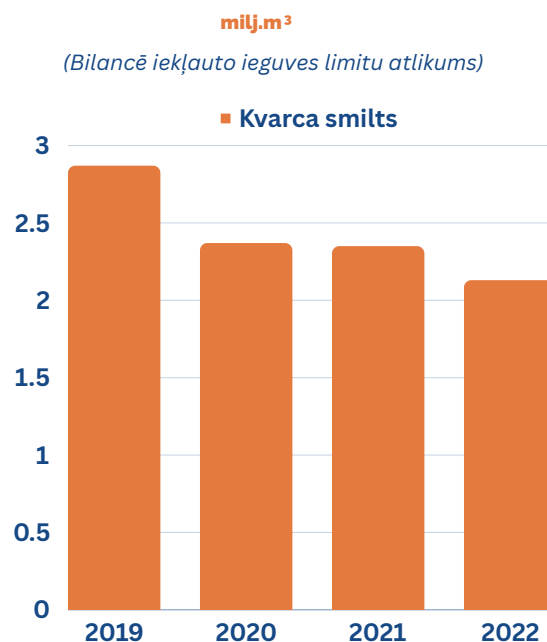
Rūpniecībā izmantojamu kvarca smilts (vāji cementētu smilšakmeņu) iegulas sastopamas augšdevona Gaujas svītas nogulumos un augšjuras slāņkopā. Kvarca smilts atradnes apzinātas Kuldīgas, Valmieras un Cēsu novados

IEGUVE 2019-2022

milj.m ³	2019	2020	2021	2022
Kvarca smilts	0.02	0.02	0.03	0.03

IEGUVES LIMITA ATLIKUMI 2019-2022

milj.m ³	2019*	2020*	2021*	2022*
Kvarca smilts	2.87	2.37	2.35	2.13

*Krājumu stāvoklis uz 01.01.2020 (2019), 01.01.2021 (2020), 01.01.2022 (2021) un 01.01.2023 (2022)

LIELĀKIE IEGUVĒJI 2021 (PĒC IEGUVES APJOMA)

Kvarca smilts

- SIA "Vidzemes kvarcs"
- SIA "SANDRS"

Sietiņezis, Liepas iezis, Liepas Lielā ellīte, Riežupes smilšakmens alas - aizsargājamie ģeoloģiskie objekti, kuros pārstāvēti kvarca smilts ieži!

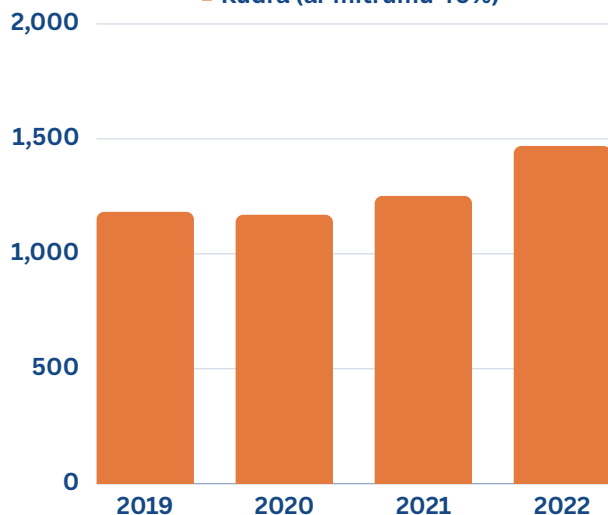
Kūdra

Kūdra ir organogēns nogulumiezis, kura sausne satur ne vairāk par 50% minerālvielu un kurš ir veidojies paaugstināta mitruma un skābekļa nepietiekamības apstākļos, sadaloties augu biomasai. Kūdras dabiskais mitrums ir 86-96%. Kūdra ir viena no Latvijas ievērojamākajām dabas bagātībām.

IEGUVĒ 2019-2022

tūkst.t

■ Kūdra (ar mitrumu 40%)

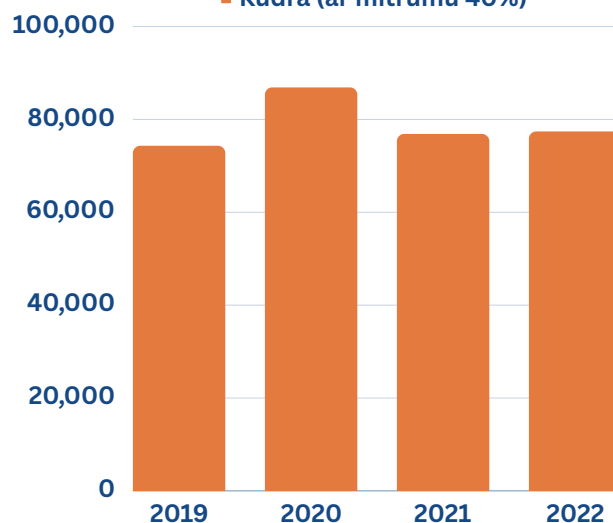

IEGUVES LIMITA ATLIKUMI 2019-2022

tūkst.t

(Bilancē iekļauto ieguves limitu atlikums)

■ Kūdra (ar mitrumu 40%)

LIELĀKIE IEGUVĒJI 2022 (PĒC IEGUVES APJOMA)

Kūdra

- SIA "Līvānu kūdras fabrika"
- SIA "Klasmann-Deilmann Latvia"
- AS "AGARIS LATVIA"

tūkst.t	2019*	2020*	2021*	2022*
Kūdra	74331.33	86898.39	76877.70	77416.06

*Krājumu stāvoklis uz 01.01.2020 (2019), 01.01.2021 (2020), 01.01.2022 (2021) un 01.01.2023 (2022)

4

atradnēs 2022.gadā
veikta izpēte vai
papildizpēte

1431.69

tūkst.t

2022.gadā izpētītais
krājumu apjoms

Dati saskaņā ar ZDzIS sadaļu "Krājumi" (akceptētie ģeoloģiskās izpētes/papildizpētes krājumi ar krājumu stāvokli uz 2022.gadu)

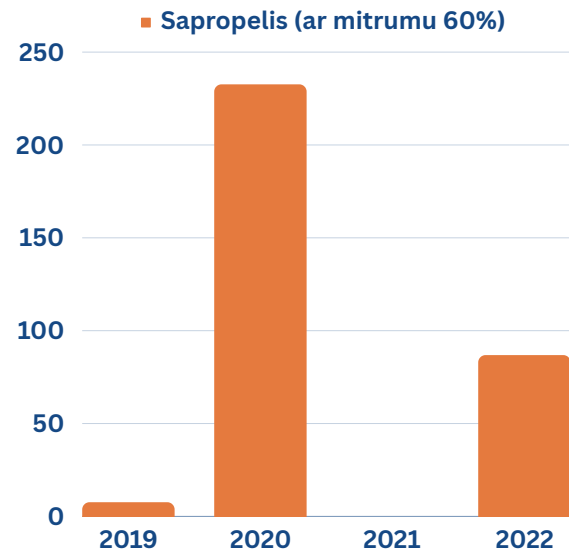
Sapropelis

Sapropelis ir organogēni ezera nogulumu, kas veidojas nogulsņējoties un pārveidojas ūdensaugu un organismu atliekām kopā ar minerāldaļiņām (smilts, māls, kalcija karbonāts un citi savienojumi).

Tas ir brūngana, melna, pelēka, zaļgana vai dzeltenīga receklaina vai želejveidīga koloidālas struktūras masa, kas sastopama lielākajā daļā ezeru un vairāk kā trešdaļā purvu. Sapropēja iegulu biezums mainās no dažiem centimetriem līdz 20 m. Sapropelis iegul daudzos Latvijas ezeros, bet detalizēti izpēti darbi par sapropēja atradnēm ir veikti tikai nedaudzās iegulās. Pārsvārā ezeros veikti tikai meklēšanas darbi, kuros apzināti P kategorijas resursi.

IEGUVES LIMITA ATLIKUMI 2019-2022

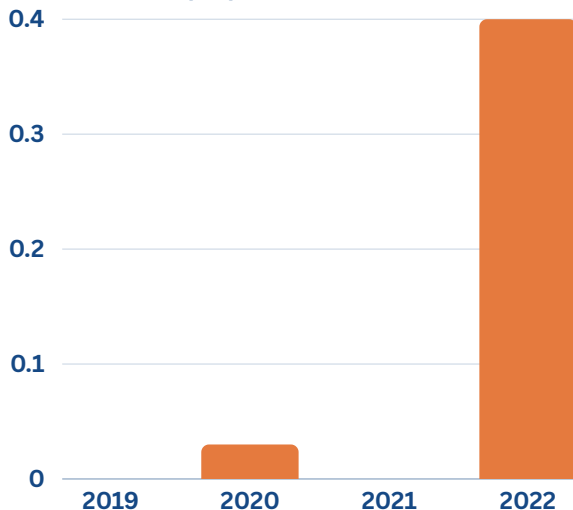
tūkst.t
(Bilancē iekļauto ieguves limitu atlikums)

IEGUVE 2019-2022

tūkst.t

■ Sapropelis (ar mitrumu 60%)

tūkst.t	2019	2020	2021	2022
Sapropelis	-	0.003	-	0.4

tūkst.t

2019* 2020* 2021* 2022

Sapropelis 7.63 232.64 - 86.86

*Krājumu stāvoklis uz 01.01.2020 (2019), 01.01.2021 (2020), 01.01.2022 (2021) un 01.01.2023 (2022)

Foto: Latvijas Universitāte

Pēdējos gadus ieguvi veic SIA "LAT COSMETICS", SIA "Lat Saprox", SIA "ECO ORGANIC" un SIA "E&V"

Dziedniecības dūņas

Dziedniecības dūņas – organiskas izcelsmes nogulumiezis, kas sastāv no minerāldaļiņām (<0,01 mm – 30 – 50 %) un organiskās vielas (>15 %), kas veidojas anaerobos apstākļos, sadaloties augu un dzīvnieku atliekām.

Latvijas teritorijā ir divas dziedniecisko dūņu atradnes – Slokas un Pladu purvos.

IEGUVE 2019-2022

tūkst.t

■ Dziedniecības dūņas (ar mitrumu 90%)

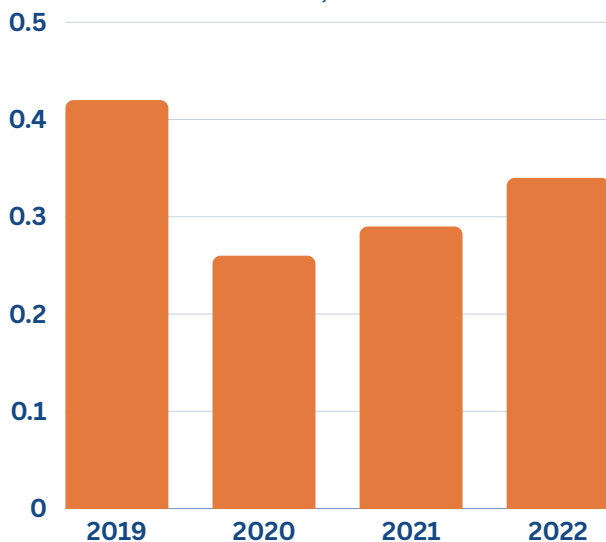

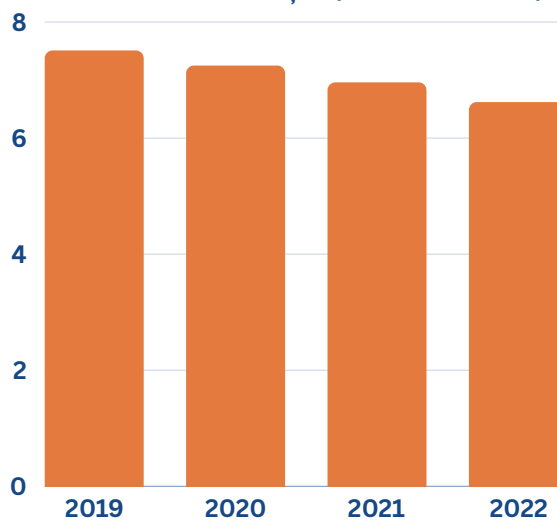
Foto: SIA "Geo Consultants", 2016

IEGUVES LIMITA ATLIKUMI 2019-2022

tūkst.t

(Balancē iekļauto ieguves limitu atlikums)

■ Dziedniecības dūņas (ar mitrumu 90%)

tūkst.t	2019*	2020*	2021*	2022
Dziedniecības dūņas	7.51	7.25	6.96	6.62

*Krājumu stāvoklis uz 01.01.2020 (2019), 01.01.2021 (2020), 01.01.2022 (2021) un 01.01.2023 (2022)

Pēdējos gadus dziedniecības dūņas iegūst SIA "Sanare - KRC Jaunķemeri"

1897.gadā Ķemeros tiek ierīkotas pirmās dūņu vannas

